

מסורת הש"ס

(א) שבועות ל, ב) (שם לא),
(ג) [גדרים פ: ד] (כריתות
כא),

תורה אור השלם

1. וְנָפַשׁ כִּי תִחַסַּא
וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים
עַד אִם רָאָה אוֹ יָדַע אִם
לֹא יֵגִיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ;
וּיִקְרָא ה' א
2. שְׁבֶת שְׁבֶתוֹן
לָכֶם וְעֲנִיתִם אֶת
נִפְשֵׁיכֶם חֶקֶת עוֹלָם;
וּיִקְרָא טוֹ לֹא
3. דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר כֹּל חֹתֵב שׁוֹר
וְכָשֵׁב וְעָז לֹא תִאָּכֵל;
וּיִקְרָא ז כג

הגהות הב"ח

(א) גמ' וכל היזא
דענוש כרת לא מני כו'
כל"ל ומיתבי דמני ממחז:
(ב) רש"י ד"ה איבעית
איזאל. כי קמני מתני'
אסור אשכח: ד"ה
אין לי כו' כי כל אוכל חלב
מן הבהמה וגר' ונכתרה
היי עונש: (ד) תוס' ד"ה
כיון כו' דלדעא גמורה היא
במי לחני שיעור: (ה) ד"ה
כו' כי כסמיה דהרקות
דבעינן וסורא דמיכלל:

תום' ישנים

מִירוֹ כְּמוֹ וַיְגֹזֶל אֶת הַחֲנִית מִיַּד הַמֶּלֶךְ
(ש"צ ג) כִּן מִפְרֵשׁ בִּצְרִיק (דף עט:);
אֶס לא יגידי. מִשְׁמַע מִי שֶׁהִגִּיד שְׁלוֹ
מַעֲלַת לִבֵּהוּ הַדִּין וְהֵאֵל לֹא מֵהֵנִי
הַגִּידָה לְיָדֶיהָ הוֹאֵל וְלֹא מִקְבָּלִין לֹא
מִדְרָבָּן: וְכֵן וְלֹא דִנְנוּ כְּרַם לֹא
מִנִּי אֶסור. דְּקָשִׁי אֶל לְעִיל אֶסור
עֲנוֹשׁ כְּרַם הוּא: אִיבְעִים אִימֹא רִי
קִסְנִי. מִתְנִיתִין אֶל (אֶשְׁרָא מִשּׁוֹשׁ
רַחֲמֵי וְסִיכָה לְיִיכָה כְּרַם מִנָּה אֶסור:
שֶׁאֵר סִיפְרֵי. לְדָלוּ מוֹרֹת כְּהִנִּים סִפְרֵי
וַיִּדְבֵּר וְהֵלֵךְ הַדְּבָרִים: **שֶׁבָּנוּ**. וְגַבִּי
עֲנִינוּ כְּתִיב וְכִי הִיכִי לְשִׁבְתָּנוּ הָאֲמֹר
שִׁבְתָּ אֶסְמֵנוּ בִּיה רִבְנָן שֶׁאֵר
מִלְּאֲדָתָם שָׁלֹא הִיוּ בְּנִשְׁמָן אֲחֵרֵי

מלאכה גמורה ה"נ שבתון דגבי עיניו דכתיב שבתון הוא לכם ועושים להוסיף על עיניו אכילה ושתייה קאמי: אין לי אלא שיטנו צנונו וישנו **באזהרה**. גבי חלב קאי דעונשו ואזהרתו סמוכים זה לזה כל חלב שזר וכשז ועז לא תאכלו הרי אזהרה וסמך ליה כי כל אוכל חלב מן הבהמה (א) הרי עונש אין לי שיהא מזהיר אלא על כשיעור שהוא עונש עליו כרת דגבי עונש לא כתיב כל אכל חלב אלא אוכל דכתיב כי כל אוכל חלב: דוי. שהוא ספק ואין בו כרת וחאי' שיעור שאינו צנונו שיהא בזהרה אפילו: **סלמוד נומר כל חלב**. לא תאכלו הכא כתיב כל אכל חלב כלומר אפילו כל שהוא: אסא

יער אלמה תניא הזכר ולא טומטום ואנדרוגינוס וזהו לן לאוקומ' (דמגדנה ד' 7). תניא זכורך ולא טומטום ופרדן אינטרין קרא למעוטי לא לייטי דהיכי ניעבד לסמוך דילמא אשה הוי וקא עביד עבודה דסמיכה לא מעבדא מכל מקום לא מייתי קרבן לכתחילה כדי לנטע עריות פסחין ונמלא יבלת בלחמ מהן כולן פטורין מלעשות פסח שני סמיכה ומותר פסח בעי סמיכה והא דלמחר במסכת שקלים (ד' 6א) ומיירי עדר וזכרים עולות נקבות וזחי שלמים ומקריבין אותן בלא סמיכה לפי לא נקריבם בלא סמיכה ופסקי מנאורע דמייתי אשם צפ' המעברות (דאורייתא תקוין גזרא אשפי ואם תאמר והא רב דבבבא בס"פ המפלות ב"ס"פ טבול ידיומ' ד' 38). כרבי יוסי דלמך לא הכריזו כי א"ז זכר א"ז

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

עזר.

עין משפט
נר מצוה

ז א מ״ פ״ מהלכות
שבעות הלכה א סמג
לאחר רמא:
ב ח מ״ פ״ מהלכות
שביעות עשור הלכה ה
טו״ע א״ח סימן מרא
סעף א״:
ג ב מ״ פ״ מהלכות
שביעות עשור הלכה ג
סמג נאחם סט טו״ע א״ח
סימן תרי״ב סעף ה:
ד מ״ פ״ מהלכות
מאכלות אסורות ה׳ ג
טו״ע א״ד [סימן סט סעף
א] וסימן פ״ סעף א״:

מוסף רש"י

משחק בקוביא. ענינו
והמנלה שקורין פריז'לה
שבועות (לא). א"פ
שארם אסור. כולל
כל ה' דלות כסו ז'
עניו. נרחלה וכל
וענילה הסכל ונחשמש
כרת אלף. לא אמר עניש
המה אלא על האוכל
ישותה וכו'. ללא חייבה
מורה אלף כהני דמחזי
הכדי (דברים פ). ת"ל
שבתון שבות. ללא
נמלכה הוא אלף מכל
דבר העשכ מלהמנע
מקמחין ענינחם (שבת
קיד:).

רבינו חננאל

תניא בהדיא כשאמרו
אסור באכילה לא אמרו
אסור בכתיב שיעור אלא
כשיעור ענוש כרת. ואין
שיעור אלא האוכל והתווה
העושה חצי מלא כלכל.
וכיון דא' חצי אסורא
אסור מדרבנן לא אסורא
אוריייתא לית בה.
אקשינן עלה מיהא דתנן
בשביעות שבוטע העדות
אין נהנה אלא בראשין
לחוד, דהא אמר לא למעוטי
מא', רב פפא איתן לא למעוטי
מא', כרמיכי בית דוד
ידעו לבקך משפט, אלא
רב עניש דין. רב אחא
בר יעקב אשכח לא למעוטי
משחק בקוביא, והא
הוא רמי, ורבנן גזרו
הוא, ואשיג' דרבנן אלא
גזרו ביה לא חיילא עליה
שבוטע העדות. ושנינן
פס' עדות דכתיב בה אם
לא יני עשנו ענוי, מי
שמגיד והגדונו מתקימיה
אזא שמוהו ונשפטיה
קול אלה, יצא מלך
וגם זה משחק בקוביא
אשפילו למידין אין עדותן
מתקימיה, אפריכי שטורין
משבועת העדות. חצי
שיעור, ר' יוחנן אומר.
אסור מן התהורה, דכיון
דחזו לאיצטורי אכילה
קרינא ביה. ריש לקיש אמר
אסור מדרבנן, אכילה אמר
רחמנא וליכא. אייתיביה
שיחל כל שישנו בעונש
[נשנן] באהורא, חצי ו' חצי
שיעור תעשה שיעור כולו
לא ירו באהורא, חצי ו' חצי
חלב. ומשני ריש לקיש
לנלוס מדרבנן [קרינא]
אסמכתא בעלמא.

בִּיּוֹן רחוי לִאֲצִטְרוּפִי אִיסוּרָא קאכִיז. תימנא לִי אִמְנִי לֹא קִאָמֵר
מִטַּעֲמָא דְבִסְמוּךְ דְּכֹל חִלְצֵ לְרִבּוֹת חַיִּי שִׁיעוּר דִּהָא ר' יוֹחָנָן
יִדְעֵ לְהֵסֵא דְבִרְיֵיהֶּ דִּהָא בְּסִמּוּךְ קֹא מוֹחִיב מִינֵה יוֹיִל לְהֵכִי אִיִּצְטְרִיךְ
לִיָּה לִר' יוֹחָנָן לְפָרוּשִׁי הֵאז טַעֲמָא מִשּׁוּם דְּהִי מִקְרָא דְכֹל חִלְצֵ הוּא
אִמְיִנָא עֵיקֵר קִרָא לְכוּ אִיִּצְטְרִיךְ וְחִי
שִׁיעוּר מִדְרַגָּנָא וְאִסְמִיכוּ אִקְרָא אֲבָל
הַשְׁתָּא דְקִאָמֵר טַעֲמָא רְחוּי לִאֲצִטְרוּפִי
סְבָרָא הוּא מִהֵאִיל טַעֲמָא דְלִרְשָׁא
גְּמוּרָה הִיא (ו') לְחַיִּי שִׁיעוּר:

כַּוִּי סָפִיקָא הוא ב'ו'. תימא אַמאי
לֹא הכִרִיעוּ צו חכמים אִי חִיָּה
אִי צהמה נִצְדוּק בְּקִרְיָה שְׁבוּעָה וַיִּכַּר
אִי חִיָּה אִי צהמה כְּלִמְתָּא צִלְוֹ
טְרִיפּוֹת (חולין 97 ע"ג) וַיִּלֵּךְ דְּשִׁמְשָׁא
הִיז עוֹטֵץ בְּסִמְנָא דְּחִרְוֹקוֹת (א) צִינִין
וְהוּא דְּמִצִּילַע חִירְקִיָּהוּ וְהִינּוּ סָפִיקָא
דְּעִמָּא דִּכְרַכּוּ וְאִפְּלִי לִמְלָאן דְּשִׁרִי
מִרְכָּא דְּעִמָּא דִּכְרַכּוּ אִפְשָׁר דְּעִמָּא
דִּכְרַכּוּ מִחֲשֵׁב לִיה מִצִּילַע חִירְקִיָּהוּ
וְצִנּוּ אִסְתַּמְפָּקָא לְהוּ:

תה ועושה מלאכה
מרו יאסור לא אמרו
כשיעור ענוש כרת
אין ענוש כרת
מלאכה בלבד
אשאר ארתנו רבה
דבי רב מניין ליוה"כ
ה ובנעילת הסנדל
שבתון שבות: גופא
מר אסור מן התורה
מן התורה רבי יוחנן
בין דחוי לאיצטרופי
לקיש אמר מותר מן
מנא וליכא איתייביה
ן לי אלא כל שישנו
וי וחי שיעור הואיל
באזהרה ת"ל כ"ל
מכתא בעלמא הכי
קא דעתך דאורייתא
בשריך קרא לאתויי
לא איריא קסברי
כו

(מא: א) דתניא כשהוא אומר למטה וזכר שאין תלמוד לומר להוציא טומטום
ולאנדורגיונים ופריך מני אילימא ת"ק אינטריך קרא למעוטי ספיקא
ללא טומטום פריך שאין כולן שוין יש מהם וזכר כשיקרב וימצא וזכר
יש מהם נקבה אלא מאנדורגיונים פריך דכולהו שוין דקמי' שמיא
גלייא או כולהו זכרים או כולהו נקבות והא דקאמר דהם אמר רב
מסבדל מ' מחלות מאנדורגיונים אבל טומטום דברי חל' דהם מספיקא
ללא אתא קרא למעוטי טומטום וצ"ג ללא קמי' שמיא גליא מכל
הא דהוה נקבות וכו' דאיכא לאוקמי מיעוט לאנדורגיונים שיש בו נקבות לא
לאוקמי באנדורגיונים מצטומטום ולהכי פריך אלא מעשה עברין
א' להזכר רק באנדורגיונים ומשני סמי מכאן טומטום ופברק קמא
י' קא' יש לומר דהם פריך משום דכלאו קרא הוה ידעינן דמספיקא
קאשים לא ליסמוך דילמא זכר' הוה וקא מבטל סמייה ואצ"ג
סמייה דלאמר פסחים פברק האשה (דף פא: ב) ג' ה' שנמערבו
שום דלא אפשר דלא מייתי ומתני' במותר פסח משום דפסח לא צעי
לגלה פברק האיש מקדש (קדושין דף נה.) צמהה שנמאלת מירושלים למגדל
ן מכיין צעילין שאני הם דכבר וקודשו ואין להם תקנה ע"א אם
ים דף עו: ו) וקא מבטל סמייה למאן דלאמר סמייתא אשם מזורע לאו
דהה דף פח.) לאנדורגיונים ספיקא הוי מדטמא בלונן ואודם ומדפסיק
בה וצריה צפני עממה הוה דקאמר רבי יוסי' הם צבריתא לאו דוקא
ואס"י

וְאֵלֵיבָא דְר' עֲקִיבָא דְאָמַר. בְּמִקְדָּשׁ שְׁבוּעוֹת (דף יט:) חֲדָשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלֹּא אוֹכֵל סֵתֵם אוֹסֵר עֲלָמוּ כָּל שֶׁהוּא דֹהֵי מִנְּךָ שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכֵל וְאֵכָל כָּל שֶׁהוּא ר' עֲקִיבָא מֵחֵיב וְהַכְּתִים פּוֹטְרִים הֵלֵךְ הֵאָּה דְקָמִי חֵיב אִי כִּכְרֵנָּה כְּבִירָא לִיָּה מוֹקְמִין לִיָּה בְּמִפְרָשׁ וְאִי כְּרִבִּי עֲקִיבָא כְּבִירָא לִיָּה מוֹקְמִין לִיָּה אִפִּי בְּסֵתֵם וְרִבִּי שְׁמֵעוֹן פּוֹטֵר ר' שְׁמֵעוֹן לְטַעְמֵיהּ דְּאָמַר כָּל שֶׁהוּא נִמִּי מוֹשְׁבֵּעַ מִסְּמִי הוּא דִּמְנִיָּא בְּמִסְכַּת מִכּוֹת (דף פ.) ר' שְׁמֵעוֹן אוֹמֵר כֹּל שֶׁהוּא לְמַכּוֹת וְלֹא אֲמַרְמוּ כִּיּוֹת אֵלֶּה לְעֵינֵי קִרְבֵּן וְאִי כְּבִירָא מִדֵּרֶשׁ לִירֵשׁ לְקִישׁ דְּחָזִי שִׁעוֹר אֲסוּר מִדְּרַבָּנָא הֵיכִי מוֹקִי לֵה לֹא לְחֵטִי חֵיב כְּבִירָא חָזִי שִׁעוֹר וְהוּא אִפִּי עֲשִׂיָּו מוֹשְׁבֵּעַ מִשּׁוֹם חָזִי דִּלְגָּה אֲסוּר (דברים פ.) וְכִי יִסְמָא כִּיּוֹן דְּאִים לִיָּה

היה ופסחיו ודא קר
שאני התם דאמר קר
לאו בר הגדה הוא כ
ענוש כרת לא תני א
שאמרו אסור בכולן
אלא על האוכל וש
בלבד הכי קאמר כש
אלא בבחצי שיעור א
ואף על פי שענוש
אלא אוכל ושותה
ואב"א כי קתני אסור
ורב יוסף בשאר סיפר
שאסור ברחיצה בס

דלגה הוי גזן דלורייטא אלס שגזל
ממידו כמו ויגזל את החנית מיד המלכרי
(ש"צ ג) כן מפרש צ"ק (דף עט:):
אם לא יגיד, משמע מי שהגדה שלו
מועלת לבעל הדין והאי לא מהניא
ההגדה לדידה הואיל ולא מקבלין לה
מדרכנן; וכל הכיאל דענוש כרת לא
מניא אסור. דקשיא לך לעיל אסור
בענוש כרת הוא: אינעיס אימא כי
קסני. מתניתין (ג) אשארל משום
רחיצה וסיכה דליכא כרת תנא אסור:
אשר סיפרי. דלאו תורת הכנים ספר
ויידבר ואלה הדברים: שצנון. וגבי
עיניו כתיב וכי היכי דשצנון האמור
מלאכות שלל היו בצמשכו ואינה

מלאכה גמורה ה"ג שבתון דבדי עינדי דמתיב שבתון הוא לכם ועינדי
להוסיף על עינדי אחילה ושתיא קאמי: אין לי אלא שישנו בעונש ישנו
בזאורה. גבי חלב קאי דעונשו ואוהרתו סמוכים זה לזה כל חלב
שור וכשז ועו לא תאכלו הרי זאורה וסמך ליה כי כל אוכל חלב
מן הבמה ^א הרי עונש אין לי שיהא מחזר אלא על כשיעור
שהוא עונש עליו כרת דבדי עונש לא כתיב כל אוכל אלא
אאוכל דמתיב כי כל אוכל חלב: כוי. שהוא ספק ואין צו כרת
וחיי שיעור שאינו בעונש מניין שהוא בזאורה: תלמוד לומר
כל חלב. לא תאכלו הכא כתיב כל אוכל כלומר אפילו כל שהוא:

יער אלה תניא הזכר ולא טומטום ואנדרוגינוס והוא לן לאוקמי^(דמגיגה דף 7). תניא וזכור ולא טומטום ופרץ אינטריך קרא למעטי^{(ללא לייתי דהיכי ניעבדי לסמוך דילמא אשה הוי וקא עביד עבודה דסמיכה לא מעבדא מכל מקום לא מייתי קרבן לכתחילה כדי לבטל פשעים פסחיהן ומנאל יבלת באת מתן כולן פטורים מעלשות פסח שני סמיכה ומותר פסח בעי סמיכה והא דאמר במסכת שקלים (דף יא:) ומיימי שעדר זכרים עליות נקבות וזחי שלמים ומקריצין אותן בלא סמיכה לפי שלא קריבים בתו סמיכה ופסק מזורע דמייתי אדם בשם צ' המערבות) דאורייתא תנוי גברא שאני ואם תאמר והא רב דסבר צ' המפלת בצ' הערל (ירושלמי דף 89.) רבי צ' אמר לא הכריעו צ' אם זכר או}

הוא איצטרדי קרא ארביי ספיקא. גראה דהוי מני לדייק איפכא, דנשלמא אי חני שיעור אסור מן המורה עיקר קרא לחני שיעור, אבל אי חני שיעור מדרבנן, קרא דכל חנב למאי אחא. מיהו שמא יש להעמידו לדרשא אחרת.